

การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ

Administration of Charity Schools in Buddhist Temples Based on Sangahavattu
Dhammas IV Under the Office of Private Education Commission in The North

ณัฐนันท์ เดชนภาพร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

natthanonz_5519@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 959 รูป/คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย รวมทั้งสิ้นจำนวน 254 รูป/คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายดังนี้ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 20 รูป/คน และครูผู้สอนจำนวน 234 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 254 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test f-test (OneWay ANOVA) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

คำสำคัญ : การบริหาร,การศึกษา,โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

Abstract

The aims of this documentary research were : 1. to study the conditions of the admimistration of charity schools in Buddhist temples based on Sangahavattu

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Dhammas IV (four bases of social solidarity, *sangahavatthu-dhamma*).

2. To compare the opinions of the administrators and teachers in the studied schools towards the mentioned administration.

3. To study the ways to administrate the charity schools in Buddhist temples based on the dhamma to administrators The Office of Private Education Commission in The North. This mixed method research had its samples as 959 administrators and teachers, selected by simple random sampling while the sample size was determined by Krejcie & Morgan method. The samples of this research are 254 of the samples, Using Purposive Sampling, the target groups were as follows: 20 educational administrators and 234 teachers, totaling 254 person. data collection tools as a questionnaire and structured interviews Data analysis by using statistical software package was used for data analysis such as percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test (OneWay ANOVA), and descriptive analysis.

Keywords : Administration/Education/Schools Charity in Buddhist Temples

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งของโลกปัจจุบัน ในศตวรรษที่ 21 รัฐจะต้องจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคล ตามหลักยุทธศาสตร์ชาติ และ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ยุค 4.0 ในการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและรู้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัต จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่รัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมมือกันกำหนดกรอบและทิศทางเป้าหมายการผลิตและการพัฒนาคนภายในประเทศ กับทิศทางการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ โดยยึดหลักการเป้าหมายและแนวคิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชน การจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึงของภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 76 - 100)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้

และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมาตรา 8 ได้ กำหนดหลักการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการ 3 ประการ คือ เป็น การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสาระและ กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) และกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ สอง (พ.ศ.2552-2561) ภายใต้มีวิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยประเด็นหลักของเป้าหมายปฏิรูปการศึกษามี 3 ประเด็น คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการ บริหารและจัดการศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบไว้ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนา สถานศึกษาและ แหล่ง เรียนรู้ยุคใหม่และการพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 33 – 38)

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดว่าเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง ซึ่งได้รับ อนุญาต ให้ จัดตั้งเป็นโรงเรียนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2488 ซึ่งได้ จัดการเรียนการสอนแบบเดียวกับโรงเรียนสามัญทั่วไป ขณะเดียวกัน ก็มีจุดเน้นที่ต้องการให้ นักเรียนนั้น มีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีจุดประสงค์ มุ่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม ซึ่งนำ ไปสู่การประพฤติ ปฏิบัติตามหลักธรรมและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา อย่างถูกต้องโดย การควบคุมกาย วาจา ใจ ให้ อยู่ในกรอบคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและบุคคลอื่น สามารถ สร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม ตลอดจนมีลักษณะของ ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีเพื่อการ ดำรงตนเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม ประชาธิปไตยที่มี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข (ส.ศิวัรักษ์, 2545.) ขณะเดียวกัน โรงเรียนก็ได้รับการสนับสนุน จากคณะสงฆ์ซึ่งเปิด โอกาสให้วัด พระสงฆ์และชุมชน ได้ เข้ามา มี บทบาทในการจัดการ ศึกษาอย่างเต็มที่ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมสนับสนุน และให้ การอุดหนุนแก่โรงเรียนเป็นพิเศษ เพราะถือว่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เป็นโรงเรียน ต้น แบบประเภทการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ให้แก่บุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส (ผ่องศิริ เรืองตระกูล, 2544, น. 19)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ออกนโยบายและ แผนงานให้ สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้เพิ่มเติมนโยบายการพัฒนา การศึกษาให้มีความเจริญ ก้าวหน้า และเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงขึ้นจากเดิมมาก สำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยเฉพาะให้การสนับสนุนถึง ร้อยละ 100 ตามแนวทางของ บัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนทำให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีหลักประกันความมั่นคง ด้านการเงินจากรัฐผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูซึ่งเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติงานใน โรงเรียนจำเป็นที่ต้องมี แนวความคิดและหลักการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วย จึงจะทำให้การพัฒนาโรงเรียนประสบผลสำเร็จได้ (อุดม ชำนิ, 2553, น. 5) การบริหาร โรงเรียนการกุศลของวัดในทางพระพุทธศาสนาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ คือการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการ บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา แต่ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนการกุศวยังไม่ได้นำ หลักสังคหวัตถุ 4 มาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียนให้ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนการกุศล แต่ยัง ยึดหลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษาของโลก ตะวันตกจึงเป็นจุดบอด ของการบริหารโรงเรียน การกุศล การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะต้องบูรณาการหลักธรรมให้สอดคล้องกับบริบททางทฤษฎีนำไปสู่การปฏิบัติในการ บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

จากเหตุผลความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษา เพื่อนำเอา ข้อบกพร่องตามข้อบ่งชี้ในการ บริหารงานของโรงเรียน 4 ด้าน การบริหารงานวิชาการ การ บริหารงานงบประมาณ การบริหารงาน บุคคล การบริหารงานทั่วไป สามารถนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไป ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาและ บรรลุวัตถุประสงค์ของ กระบวนการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลัก สังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อสภาพการ โรงเรียนการกุศลของ วัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- 3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) เป็นการผสมผสานระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นการผสมผสานในระดับข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และกรอบแนวคิดด้วยวิธีการเชิงพรรณนาและนำไปสู่การวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ การเปรียบเทียบกับวิธีการเชิงพรรณนาและวิธีการทางสถิติ เพื่อให้การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ มีสาระครอบคลุมครบถ้วนเหมาะสมสำหรับนำไปพัฒนาต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2 สถิติวิเคราะห์ ได้แก่

2.1) การหาค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3) แบบทดสอบค่าที (t-test)

2.4) แบบทดสอบค่าที (f-test)

สรุปผลการวิจัย

1 การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ พบว่า โดย ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, s.D -0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.47$, S.D. = 0.78) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.44$, S.D. = 0.76) และ ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก($\bar{X}= 4.34$, SD. = 0.71) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการ

ปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ($\bar{X}$ = 3.97, s.D. = 0.71) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97 ,S.D= 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและบริบทของชุมชน มีการปฏิบัติ อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49,S.D. = 0.71) รองลงมาคือ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพบุคลากร และคุณภาพของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48,S.D. = 0.79) และ มีการพัฒนา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่หลากหลาย มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47,S.D. = 0.74) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ การพัฒนาระบบ การนิเทศภายในเพื่อ การพัฒนาคุณภาพของบุคลากรของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36,S.D. = 0.51)

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่าโดยภาพรวม มีการ ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้งบประมาณ มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61,S.D. = 0.61) รองลงมาคือ มีการจัดทำแผนระดมทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากร ภายใน สถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.60,SD= 0.64) และมีการอนุมัติการใช้ จ่ายเงิน งบประมาณที่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดประสิทธิผลต่อบุคลากรและสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.50,S.D. = 0.61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การจัดทำบัญชี การเงิน เกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายมีระบบ ระเบียบสามารถตรวจสอบได้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39,S.D. = 0.71)

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่าโดยภาพรวม มีการ ปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ กำหนดแผนอัตรากำลังของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56,S.D. = 0.73) รองลงมาคือ มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูและบุคลากร ทาง การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55,S.D. = 0.74) และมีการ ส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (

$\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ มีการส่งเสริมวินัย สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.32 , S.D.= 0.78)

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่าโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.465, S.D. = 0.74) รองลงมาคือ มีระบบคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.76) และมีระบบการพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศตามแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.76) ตามลำดับ และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.71)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ จำแนกตามตำแหน่งวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ โดยได้อภิปรายผล ตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดทำแผนงบประมาณเพื่อใช้ในการศึกษาจัดสรรงบประมาณของ สถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องการบริหารงานของทุกฝ่ายในสถานศึกษา ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้งบประมาณ ระดมทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับศรีนวล ศรีสวัสดิยาภรณ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน "ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติปานกลาง โดยภาพรวมแตกต่างกัน

2. ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีกระบวนการดำเนินงานธุรการในการเชื่อมสัมพันธ์กับองค์กรอื่นพัฒนาระบบและ เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ มีระบบคัดเลือกคณะกรรมการ สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล พร้อมทั้งพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศตามแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา ประสานกับสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จัดระบบการควบคุมดูแลอาคารสถานที่อย่างเป็นรูปแบบชัดเจน และมีกระบวนการสนับสนุนส่งเสริมกิจการนักเรียนให้ดำเนินกิจการที่สัมพันธ์กับแผนยุทธศาสตร์สถานศึกษา สอดคล้องกับ ชโยทิต น้ำดอกไม้ (2556)” การบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนเมตตาศึกษาในพระ ราชนูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจังหวัด เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานปกครองนักเรียนด้านการ วางแผนงาน ปกครองนักเรียน พบว่า มีการจัดทำกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน โดยทุก ฝ่าย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและมีการเผยแพร่ ให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วไป ปัญหา คือ การวางแผนใน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ชัดเจน ขาดการประสานงานของฝ่ายต่าง ๆ แนวปฏิบัติ

3. ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีการกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการสรรหาบุคลากรทาง การศึกษาให้ตรงต่อความต้องการของสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดระเบียบการให้ออกจาก การลาออกของบุคลากรทาง การศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของบุคลากร ยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้กับครูและบุคลากรที่ได้รับมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมีวินัยสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่สอดคล้องกับวิทยา ญาติ บำรุงได้วิจัย เรื่อง “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการ บริหารโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยจำแนกตามระดับ การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4. ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและบริบท ของชุมชนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการ กำกับ

ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และรายงานผลสัมฤทธิ์อย่างถูกต้องเหมาะสม พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่หลากหลาย มีระบบการประสานความร่วมมือในการพัฒนา งาน วิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างต่อเนื่องส่งเสริมการนำความรู้ที่เป็นวิชาการสู่การปฏิบัติจริงในพหุ สังคมควบคู่กับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรของสถานศึกษา มีระบบการวัดผลและประเมินผลอย่างถูกต้องเชื่อถือได้ สอดคล้องกับศรีนวล ศรีสวัสดิยาภรณ์ (2546) ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารงานโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน "ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีสภาพ การปฏิบัติปานกลาง โดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับ พระปลัดบุญเลิศ ธมมรกโข (รักษา เมือง)(2554) "การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน การกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา จังหวัดนครศรีธรรมราช (การบริหารการศึกษา) ผลการวิจัยพบว่า ระดับการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มากเหมือนกัน

2.ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลัก สังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

2.1 ตำแหน่งหน้าที่ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นการ บริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการทำหน้าที่หลากหลายหรือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงทำให้มีความคิดเห็น ต่อการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหาร สถานศึกษา ไม่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุทนต์ สมสุสนโน (บุราข)ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธระดับประถมศึกษา เขต บางกอก น้อย กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู มีช่วงการทำงานที่ต่างกัน และมีช่วงรายได้ ที่ต่างกันได้ดำเนินการบทบาทการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธระดับประถมศึกษา เขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึง ยอมรับสมมติฐาน

ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารและครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ตำแหน่ง แตกต่างกัน ผู้บริหารและครู
มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธรายด้าน ผลปรากฏว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
สมมติฐาน

2.2 วุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดใน
พระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 5 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ภาคเหนือ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็น เพราะว่าถึงแม้จะมีวุฒิ
การศึกษาที่ต่างกัน แต่มีความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนาตาม
หลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วิทยา ญาติบำรุงได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและ
ปัญหาการบริหารโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษานครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและ ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการ บริหาร
โรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน มัธยมศึกษา โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่
แตกต่างกัน

2.3 ประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนการ กุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน
ภาคเหนือ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน มีประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีร
พจน์ เคงสม ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลใน โรงเรียนชุมพรบริหารธุรกิจ” ผลการวิจัยพบว่า มี
ประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับ การบริหารงาน บุคคลโดยรวมและรายด้าน
ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับ ปกรณ์วิท เชาวลิต (2555)” ได้ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงาน
โรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดกลุ่มโรงเรียนการ กุศลของ วัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงาน ทั้งภาพรวมและรายด้านมี การดำเนินงานในการปฏิบัติอยู่ ใน
ระดับมาก 2 ความแตกต่างของการดำเนินงาน จำแนกตามวุฒิ การศึกษามีการดำเนินงานในการปฏิบัติ
ทั้งภาพรวมและ รายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความแตกต่าง
ของการดำเนินงาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานมี การดำเนินงานในการปฏิบัติโดยภาพรวมไม่
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับรายด้านพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านกิจกรรม พื้นฐานวิถี ชีวิตมีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อทดสอบเพื่อ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย ค่าสถิติ LSD ที่

ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า ประสพการณ์การทำงานที่ ความแตกต่างต่อการดำเนินงานโรงเรียนวิถี
พุทธ

ข้อเสนอแนะ

การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเหนือ นั้นมี ประโยชน์ต่อองค์กรเป็นอย่างยิ่ง จาก
ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทาง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 1)ควรมีการพัฒนาหลักสูตรของ
สถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและบริบทของชุมชน 2)ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้
ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายามีประสิทธิภาพ 3) ควรมีระบบการกำกับดูแลติดตาม ตรวจสอบ
ประเมิน และรายงานผลสัมฤทธิ์อย่างถูกต้องเหมาะสม พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการ
ศึกษาที่หลากหลาย ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักสังคหวัตถุ 4 1) ควรมีการ จัดทำแผนงบประมาณ
ตามแผนงานโครงการเพื่อใช้ในการศึกษาจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาให้ เกิดประโยชน์สูงสุด 2)
ควรตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้งบประมาณ 3) ควรทำแผนระดมทุนเพื่อ
พัฒนาทรัพยากรภายในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 1) ควรมีระบบกำหนด ตำแหน่งต่าง ๆ ตาม
กฎกระทรวงศึกษาธิการ 2) ควรกำหนดการสรรหาบุคลากรทางการศึกษาให้ตรง ต่อความต้องการของ
สถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง 3) ควร
มีการกำหนดระเบียบการให้ออกจาก การลาออกของบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมการ
พัฒนาสมรรถนะในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักสังคหวัตถุ 4 1) ควรมีกระบวนการ ดำเนินงานธุรการใน
การเชื่อมสัมพันธ์กับองค์กรอื่นพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศอย่าง ต่อเนื่องและมี
ประสิทธิภาพ 2) ควรมีระบบคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดระบบ การบริหารและ
พัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลพร้อมทั้งพัฒนาเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศตาม
แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา 3) ควรประสานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ หน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชน

References

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ปกรณวิทย์ เชาวลิขิต. 2555. การดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา จังหวัดนครศรีธรรมราช. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ผ่องศิริ เรียงตระกูล. 2544. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนการกุศล ของวัดในพระพุทธศาสนาอำเภอ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พระมหาสุทัศน์ สุ่มสโน (นุราช). 2552. การศึกษาบทบาทของบริหารโรงเรียนวิถิพุทธระดับ ประถมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- วีรพจน์ เคงสม. 2551. การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนชุมชนพรบริหารธุรกิจตามความเห็นของครู เจ้าหน้าที่ และพนักงาน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ส. ศิวรักษ์. 2545. ปรัชญาการศึกษาศาสตร์และศิลป์แห่งการปฏิรูปการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ. 2560–2579) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัทพรทิพกราฟฟิคจำกัด
- อุดม ขำณิ. 2553. สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ปราจีนบุรี: เจตนารมณัณท์